

RAAP-RAPPORT 7099

Plangebied Hoendersveld te Venray, gemeente Venray

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Hoendersveld te Venray, gemeente Venray. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek.

Versie: 23-07-2024

Auteurs: B. Simons, ma & dr. M. Verhoeven

Projectcode: VEHOE

Bestandsnaam: RAAPrap_7099_VEHOE_20240723

Autorisatie: dr. M. Verhoeven

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2024

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van Venterra heeft RAAP in april een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Hoendersveld te Venray in de gemeente Venray. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning voor de bouw van ca. 63 woningen verdeeld over enkele appartementcomplexen en diverse grondgebonden woningen.

Resultaten

Het plangebied maakt deel uit van het noord-Limburgse dekzandgebied. Op de geomorfologische kaart is er op de locatie van het plangebied geen data beschikbaar, doordat het in een bebouwde zone ligt, maar op basis van de omringende wel gekarteerde zones wordt verondersteld dat het plangebied binnen een complex van dekzandwelvingen ligt. Op de bodemkaart ligt het plangebied ook binnen een bebouwde zone, maar waarschijnlijk komen er hoge zwarte enkeerdgronden (esdekken) voor.

In het plangebied zijn geen vindplaatsen bekend, maar binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn 17 vondstlocaties aanwezig. De meeste betreffen vondsten uit de late middeleeuwen en/of de nieuwe tijd. Het gaat voornamelijk over nederzettingsresten of resten van bewoning, wat te verwachten valt binnen de historische kern van Venray. Daarnaast is er ook één vondstlocatie uit het paleolithicum (kling) en één uit het neolithicum (handgevormd aardewerk) aanwezig. Er zijn drie vondstlocaties toegeschreven aan de ijzertijd en één aan de periode bronstijd tot ijzertijd: een kokerbijl, handgevormd aardewerk, vuursteen, hutteleem en een stuk maalsteen. Verder is er een olielamp en kan aangetroffen uit de Romeinse tijd en een huisplattegrond en enkele artefacten uit de vroege middeleeuwen.

Op het kadastrale minuutplan uit de periode 1811-1832 is het plangebied onbebouwd. Het plangebied is, zoals het vandaag nog doet, gelegen binnen een soort van “eiland” tussen enkele wegen. De bewoning binnen Venray concentreert zich voornamelijk direct ten zuidoosten van het plangebied. Het is pas vanaf het tweede kwartaal van de 20ste eeuw dat de (directe) omgeving van het plangebied dichter bebouwd geraakt. Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw worden delen van het plangebied zelf ook bebouwd. Er geldt een lage verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars (paleolithicum - mesolithicum) en een hoge verwachting voor vindplaatsen van landbouwers (neolithicum – nieuwe tijd). Meer specifiek geldt deze hoge verwachting voor de (late) middeleeuwen t.e.m. de nieuwe tijd.

Advies

Om de gespecificeerde verwachting aan te vullen en te verfijnen wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van een verkennend booronderzoek. Een dergelijk vervolgonderzoek heeft tot doel de opbouw van de ondergrond, de bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten. Samengevat kan er op basis van de resultaten bepaald worden waar, indien nodig, archeologisch vervolgonderzoek nuttig is en waar niet.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens	8
1.3 Doel- en vraagstelling	8
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens	12
2.4 Historische situatie	16
2.5 Huidige situatie	22
2.6 Toekomstige situatie	23
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	24
4 Conclusies en advies	25
4.1 Conclusie	25
4.2 Advies	26
4.3 Tot slot	26
Literatuur	27
Websites/Digitale bronnen	27
Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen	28

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Venterra heeft RAAP in april een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Hoendersveld te Venray in de gemeente Venray (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning voor de bouw van ca. 63 woningen verdeeld over enkele appartementcomplexen en diverse grondgebonden woningen. Zie bijlage 3 voor een conceptplan van de geplande ontwikkeling in het plangebied.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

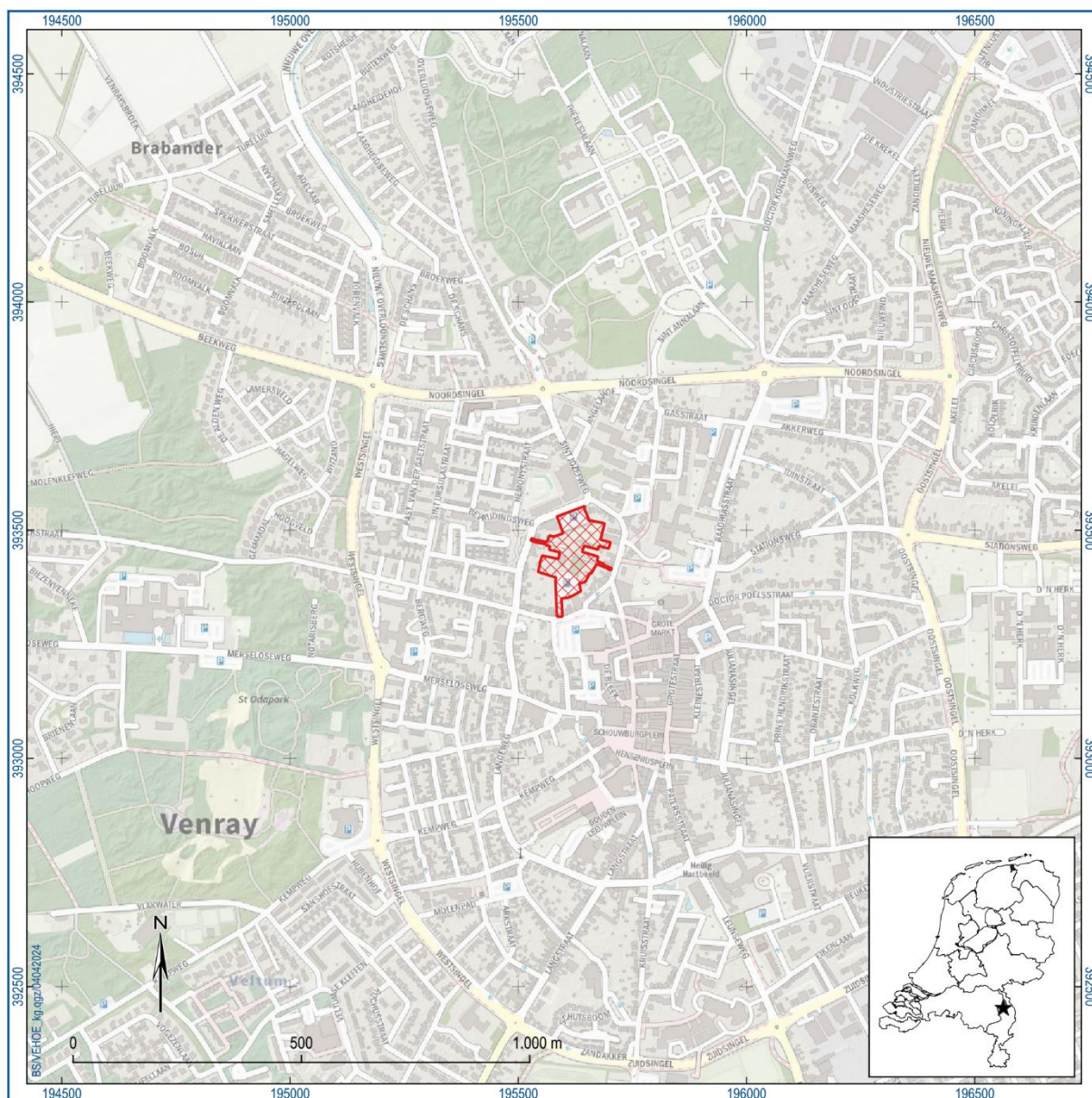
Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Venray (RAAP, 2011) ligt het plangebied in categorie 2: Monumenten van zeer hoge waarde en betrekking hebben op de historische kernen (historische stadskern van Venray) en in categorie 5: Droge en natte gebieden met een middelhoge verwachting (figuur 2). Het beleid voor categorie 2 schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 250 m² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Het beleid voor categorie 5 schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 2500 m² en dieper dan 50 cm -mv archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan Omgevingsplan Centrum Venray (geheel onherroepelijk vastgesteld op 27-10-2020). De omvang van de bodemingrepen is nog niet gekend maar zal beduidend groter zijn dan de vrijstellingsgrens. De diepte van de ingrepen is ook nog niet gekend, maar er wordt vanuit gegaan dat deze ook groter dan de vrijstellingsgrens van 50 cm -mv is. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

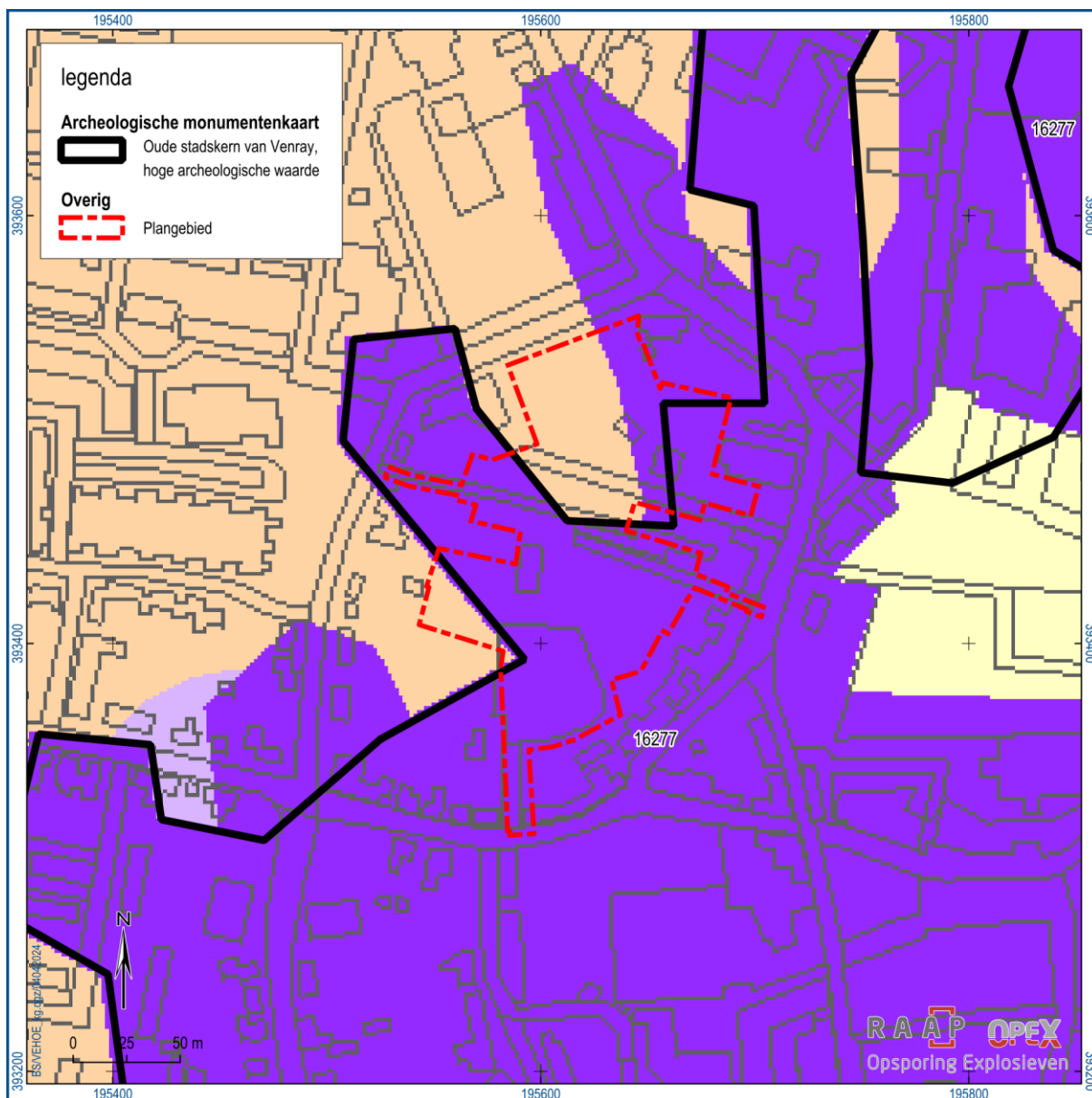
De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied (rood aangeduid). Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Uitsnede gemeentelijke beleidskaart. Paars: categorie 2, monumenten van zeer hoge waarde en betrekking hebben op de historische kernen (historische stadskern van Venray); oranje: categorie 5, droge en natte gebieden met een middelhoge verwachting.

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	Venterra
Bevoegde overheid	Gemeente Venray
Plaats	Venray
Gemeente	Venray
Provincie	Limburg
Centrumcoördinaten (X/Y)	195620/393448
Toponiem	Hoendersveld
Oppervlakte plangebied	17.369 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoekperiode	April 2024
Uitvoerder	RAAP Zuid
Projectleider	B. Simons, ma
RAAP-projectcode	VEHOE
Archis-onderzoeksmeldingsnummer	5564558100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Zuid te Weert en op termijn het provinciaal depot, Archis en e-depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van verzamelde informatie over bekende en verwachte archeologische resten. Deze onderzoeksfase betreft de eerste fase binnen het traject van archeologisch vooronderzoek dat als einddoel heeft de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats vast te stellen.

Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

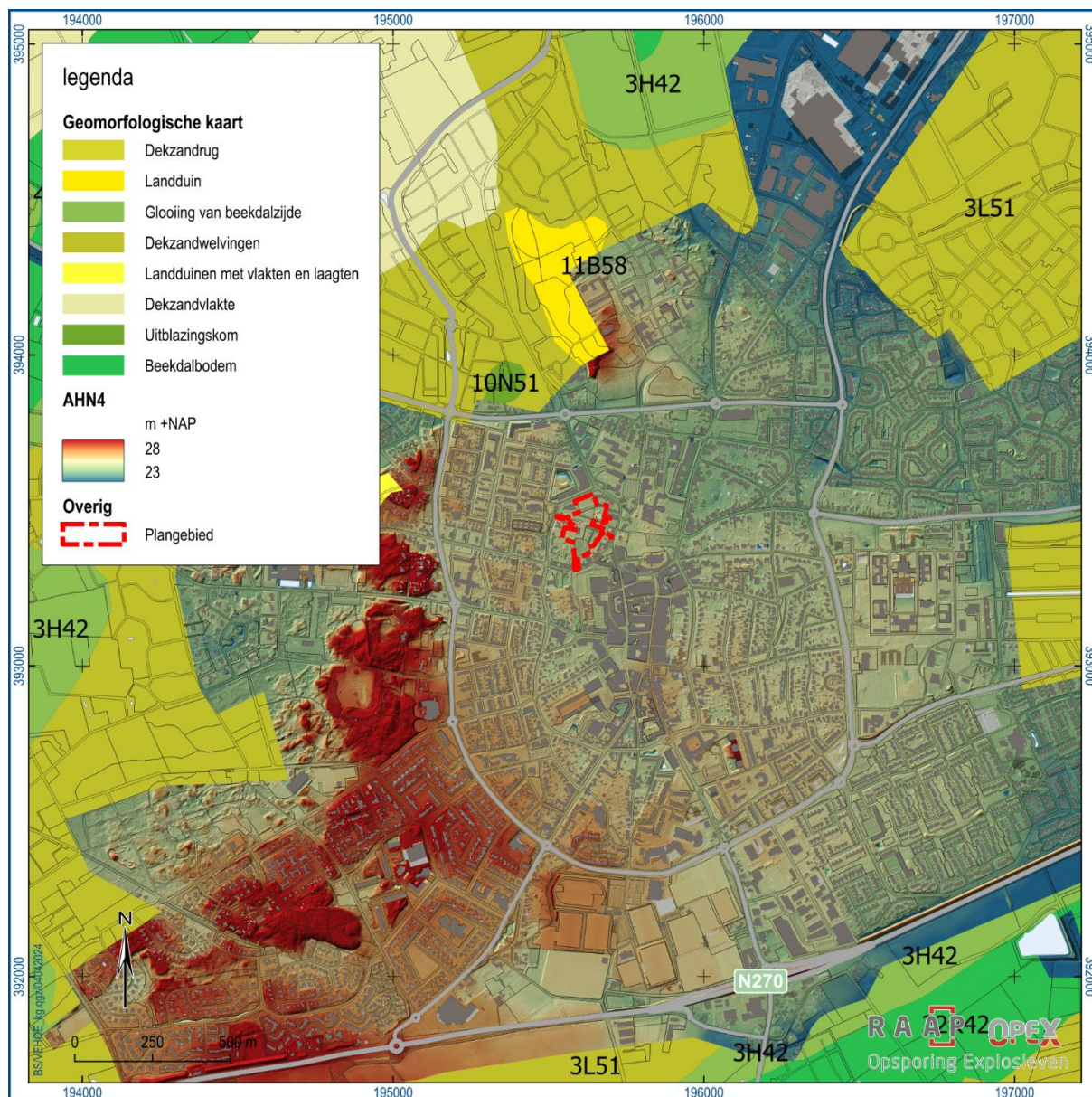
Het plangebied maakt deel uit van het noord-Limburgse dekzandgebied (Formatie van Bortel, laagpakket van Wierden). Het werd onder periglaciaal eolische condities afgezet in het laat weichselien.

Op de geomorfologische kaart is er op de locatie van het plangebied geen data beschikbaar, doordat het in een bebouwde zone ligt (figuur 3). Rond de bebouwde zone komen bijna exclusief dekzandwelingen voor. Hierdoor is het aannemelijk dat het plangebied ook binnen een complex van dekzandwelingen ligt. Binnen de dekzandwelingen komen er lokaal dekzandvlaktes, uitblazingskommen en landduinen voor. 350 m Ten westen van het plangebied bevindt zich een langgerekte noord-zuid lopende duinengordel of dekzandrug (zie figuur 3). Op ca. 1,5 km ten noorden en ten zuiden van het plangebied komen beekdalbodems voor. Binnen het plangebied lijken delen geëgaliseerd te zijn zoals o.a. de parking in het noorden van het gebied (figuur 4). Het is niet duidelijk welke bodemverstoring hiermee gepaard ging.

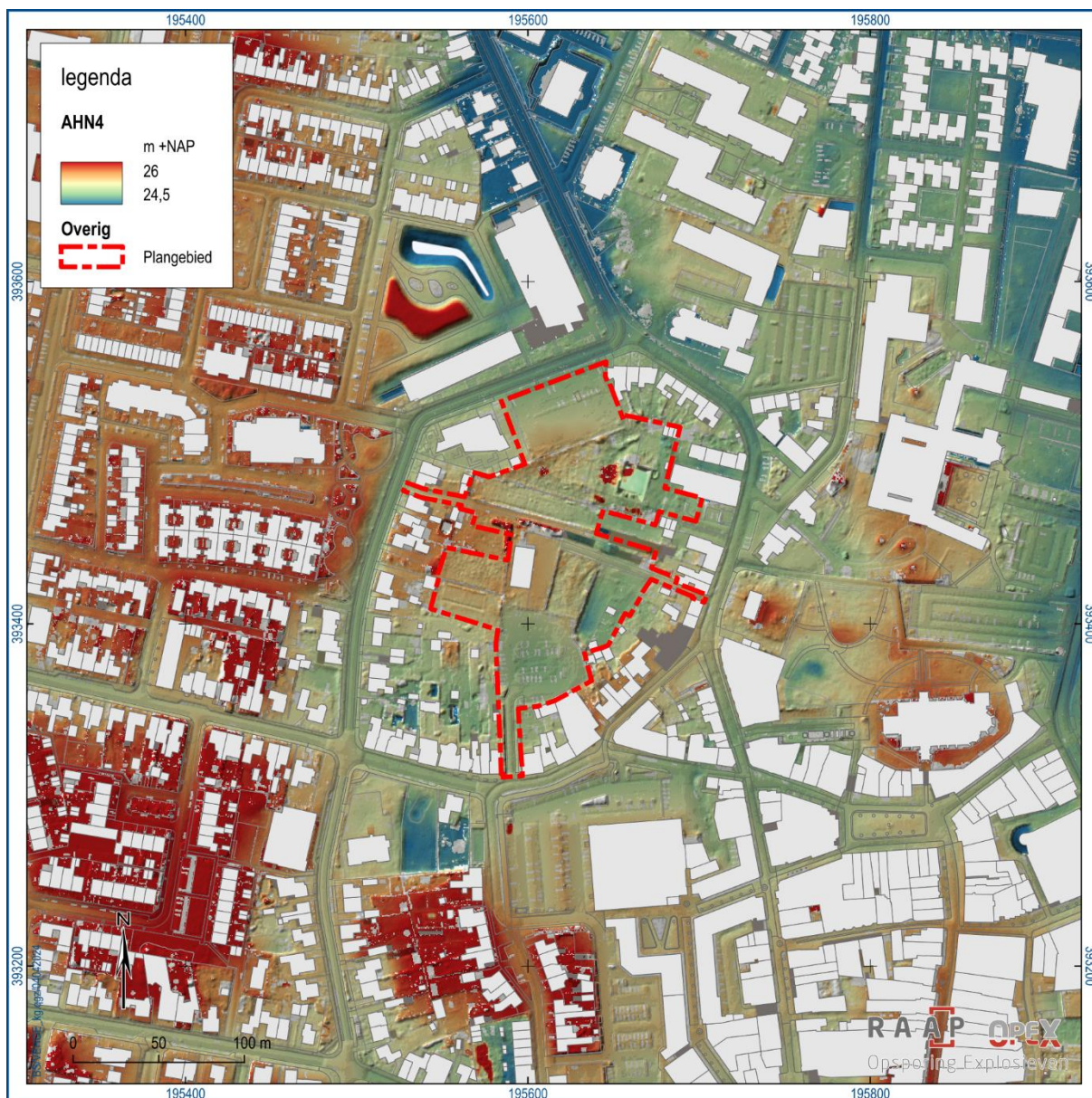
Op de bodemkaart ligt het plangebied ook binnen een bebouwde zone. Rond de bebouwde zone komen vooral hoge zwarte enkeerdgronden voor. Dit geldt vermoedelijk ook voor het plangebied. Ten noordoosten ervan komen veldpodzolgronden voor en ten westen duinvaaggronden.

Geologische situatie (Weerts e.a., 2006; TNO, 2021)	Formatie van Bortel, laagpakket van Wierden (dekzand, laat Weichselien). Code: Bx5
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Bebouwde zone, o.b.v. extrapolatie omliggende gebieden waarschijnlijk complex van dekzandwelingen.
Ouderdom geomorfologische structuur	Laat Weichselien
Bodemkundige situatie	Bebouwde zone, waarschijnlijk hoge zwarte enkeerdgronden
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Onder het vermoedelijke esdek, vanaf 50 cm -mv.

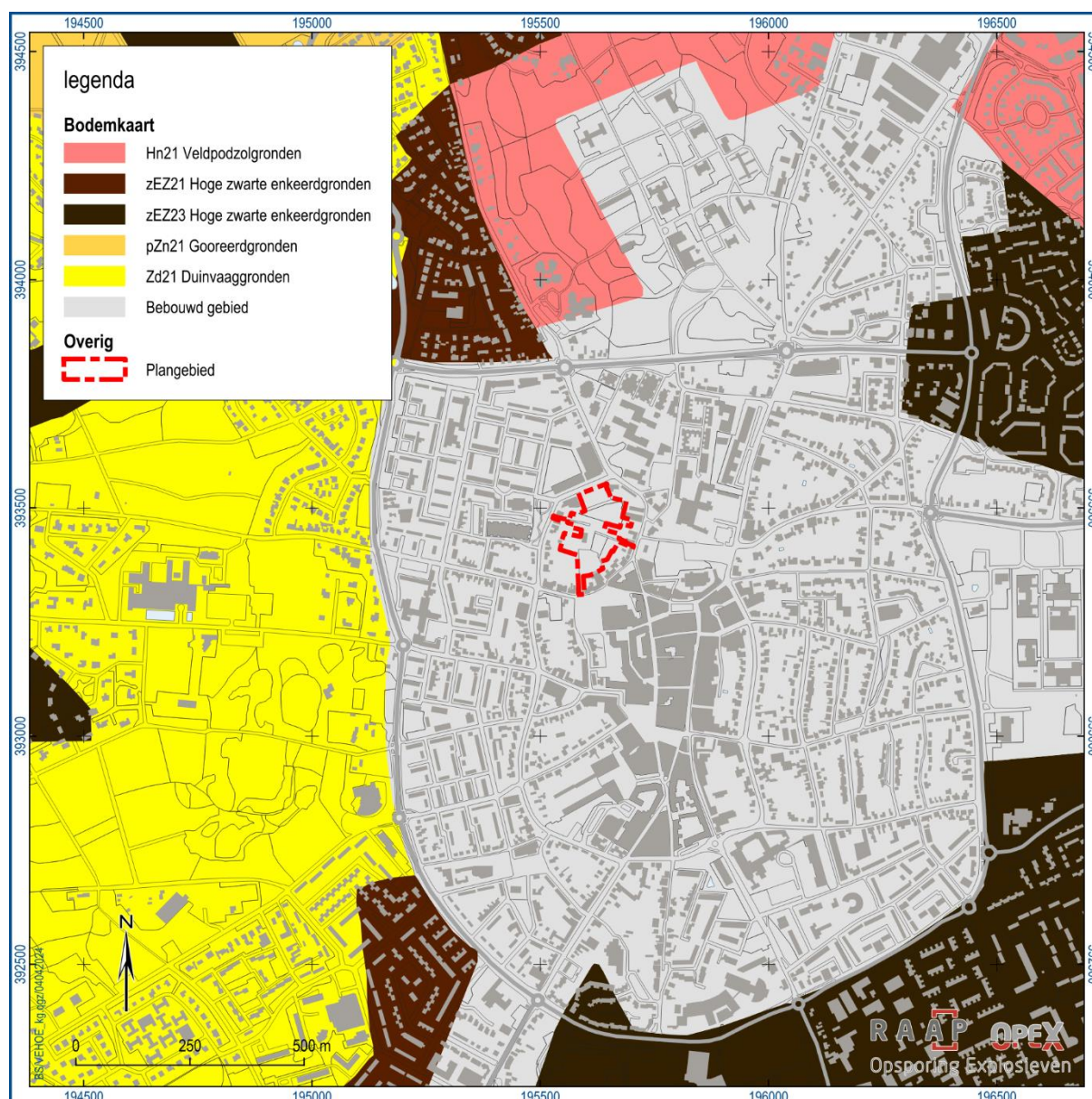
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3. Geomorfologie. In het niet-gekarteerde bebouwde gebied (centrum Venray) is het AHN4 geprojecteerd.
Bron: Koomen & Maas, 2004 en www.ahn.nl.

Figuur 4. AHN4. Bron: www.ahn.nl.

Figuur 5. Bodemkaart. Bron: Stiboka, 1972.

2.3 Archeologische gegevens

Binnen het plangebied zijn geen vindplaatsen aanwezig en is er nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Binnen een straal van 500 m rond het plangebied (het onderzoeksgebied) is reeds veel archeologisch onderzoek uitgevoerd: zie tabellen 3 en 4 en figuur 6. Zo zijn er onder andere vijf bureauonderzoeken uitgevoerd binnen deze omgeving (zaakidnrs. 2236948100, 2381127100, 2423669100, 2225915100, 2321713100). Over het algemeen is er een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars en een middelhoge tot hoge voor die van landbouwers. Specifiek vanaf de Romeinse tijd is de verwachting het hoogst. De gravende archeologische onderzoeken (proefsleuven en begeleidingen) als ook de booronderzoeken tonen dat de bodem binnen het centrum van Venray lokaal sterk verstoord kan zijn (zaakidnr. 2281343100, 2278930100, 5261771100, 2381135100 en 2321876100). Op een paar locaties wordt er expliciet gesproken over de aanwezigheid van een

plaggendek (zaakidnr. 2042085100 en 2278930100), waaronder direct de C-horizont, of in sommige gevallen nog een BC-horizont aanwezig is.

Binnen het onderzoeksgebied zijn er 17 vondstlocaties aanwezig. De meeste betreffen vondsten uit de late middeleeuwen en/of de nieuwe tijd (zaakidnr. 2042085100, 3155496100, 5261771100, 2461966100, 3974714100, 3178476100, 2870254100, 2879813100, 2802157100, 2813132100, 2851713100, 4765971100, 2073651100 en 3182996100). Het gaat voornamelijk over nederzettingsresten of resten van bewoning, wat te verwachten valt binnen de historische kern van Venray. Daarnaast is er ook één vondstlocatie uit het paleolithicum (kling) en één uit het neolithicum (handgevormd aardewerk) aanwezig (beiden zaakidnr. 2073651100). Er zijn drie vondstlocaties toegeschreven aan de ijzertijd (zaakidnr. 3155496100, 3974714100 en 2073651100) en één aan de periode bronstijd tot ijzertijd (zaakidnr. 3122658100): een kokerbijl, handgevormd aardewerk, vuursteen, hutteleem en een stuk maalsteen. Verder is er een olielamp en kan aangetroffen uit de Romeinse tijd (zaakidnr. 2884510100) en een huisplattegrond en enkele artefacten uit de vroege middeleeuwen (zaakidnr. 2851713100).

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens Archis 3

Zaakidentificatienummer	Ligging	Opmerkingen
2027538100	350 m NW	Booronderzoek: geen rapport beschikbaar, 1998.
2042085100	420 m NW	Proefsleuven: geen grondsporen, vondsten in esdek. Zie vondstlocatie
2281343100	300 m N	Booronderzoek: 40-50 cm dikke bouwvoor met direct daaronder C-horizont.
2010308100	300 m NW	Booronderzoek: geen rapport beschikbaar, 2000.
2278930100	450 m NO	Booronderzoek: esdek van 65-95 cm dik. Soms BC-horizont hieronder, maar meestal direct C.
2236948100	50 m O	Arch. bureauonderzoek: lage verwachting voor vindplaatsen jager-verzamelaars, hoge voor die van landbouwers.
5261771100	30 m O	Proefsleuven: eventuele oudere sporen waarschijnlijk door deze recente sporen (18 ^e , 19 ^e eeuw) verstoord geraakt. Zie vondstmelding.
2381127100	30 m ZO	Bureauonderzoek: middelhoge tot hoge verwachting vindplaatsen van landbouwers
2381135100	30 m ZO	Booronderzoek: bodem is tot 120/150 cm -mv verstoord, heterogene bodemsamenstelling, onder versterking direct C-horizont. Volgt op zaakidnr. 2381127100.
2461966100	30 m ZO	Archeologische begeleiding: rapport niet raadpleegbaar. Volgt op zaakidnr. 2381135100. Zie vondstmelding.
2423669100	80 m ZO	Arch. bureauonderzoek: middelhoge verwachting voor resten vanaf neolithicum - Romeinse tijd, hoog voor middeleeuwen – nieuwe tijd, verwachting op resten jager-verzamelaars is laag.
2225915100	100 m ZO	Arch. bureauonderzoek: middelhoge verwachting jager-verzamelaars, middelhoge verwachting neolithicum – ijzertijd, hoge verwachting voor Romeinse tijd – nieuwe tijd.
3974714100	80 m ZO	Archeologische begeleiding: Zie vondstmelding.
2018336100	250 m ZO	Onbekend wat voor onderzoek, uit 1993.
2321713100	480 m ZO	Arch. bureauonderzoek: hoge verwachting resten vanaf neolithicum, lage verwachting voor resten van jager-verzamelaars.
2321876100	480 m ZO	Booronderzoek: diepe verstoringen vastgesteld. Volgt op zaakidnr. 2321713100
2073651100	480 m Z	Proefsleuven: Zie vondstlocatie.

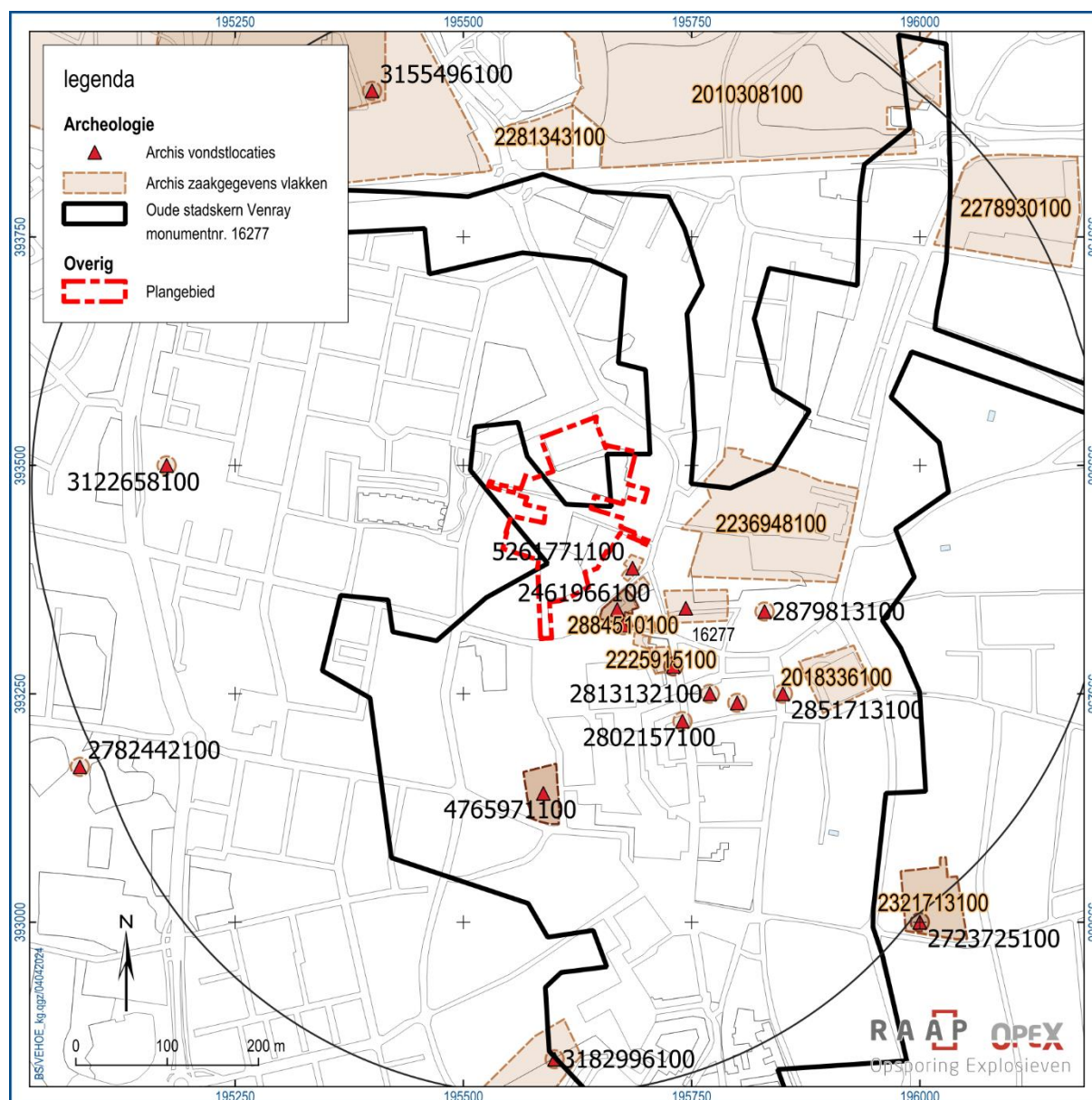
Tabel 3. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek binnen het onderzoeksgebied (<500 m rond het plangebied). Bron: Archis.

Zaakidentificatienr.	Ligging	Complex	Datering	Materiaal
3122658100	350 m W	Depot	Bronstijd – ijzertijd	1 kokerbijl (mogelijks meerdere)
2042085100	420 m NW	Niet te bepalen	Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Keramiek, glas, steen
3155496100	420 m NW	Niet te bepalen	Ijzertijd; late middeleeuwen	Handgevormd aardewerk; aardewerk
5261771100	30 m O	Niet vermeld	Nieuwe tijd	Muren, waterputten, uitbraaksleuven, paalkuilen, kuilen
2461966100	30 m ZO	Nietopgehoogde nederzetting zonder stedelijk karakter	Nieuwe tijd	Waterput, paalgaten, muren, kuilen, greppels
2884510100	50 m ZO	Niet te bepalen	Romeinse tijd	Olielamp, kan
3974714100	120 m O	Niet vermeld, bewoning	Ijzertijd; late middeleeuwen; nieuwe tijd	Vuursteen; keramiek, kuil, greppel/sloot; funderingen, muuruitbraak, paalgaten, beerput, gracht, keramiek, glas, loden kogel, leisteel...
3178476100 en 2870254100	125 m ZO	Nederzetting met stedelijk karakter	Late middeleeuwen - Nieuwe tijd	Keramiek, grachten
2879813100	200 m O	Kerk	Late middeleeuwen	Fundering v/d kerk
2802157100	180 m ZO	Versterking onbepaald	Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Keramiek, gracht
2813132100	180 m ZO	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald	Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Keramiek, gracht
3076804100	210 m ZO	Niet te bepalen	Late middeleeuwen	Keramiek
2851713100	250 m ZO	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald; Nederzetting met stedelijk karakter	Vroege – late middeleeuwen; late middeleeuwen – nieuwe tijd	Huisplattegrond, schijffibula, kraal, keramiek; gracht
4765971100	170 m Z	Niet vermeld	Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Loden kogel, bronzen knoop, bouwaardewerk, keramiek, mortel, ijzeren spijkers, schalen, slakken, steengoed...
2073651100 en 3182996100	460 m Z	Niet te bepalen	Paleolithicum; neolithicum - ijzertijd; middeleeuwen; nieuwe tijd	Kling; Handgevormd aardewerk, hutteleem, maalsteen; Metaal; Keramiek, greppels, paalgat

Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische vondstlocaties binnen het onderzoeksgebied (<500 m rond het plangebied). Bron: www.cultureelerfgoed.nl.

Bekende archeologische gegevens uit andere bronnen

Op 05-04-2024 is een verzoek gedaan aan de vereniging Historisch Platform Venray voor aanvullende gegevens. Hierop is geen antwoord ontvangen.

Figuur 6. Overzichtkaart archeologische en cultuurhistorische (begrenzing oude stadskern Venray) gegevens uit de directe omgeving van het plangebied. Bron: Archis.

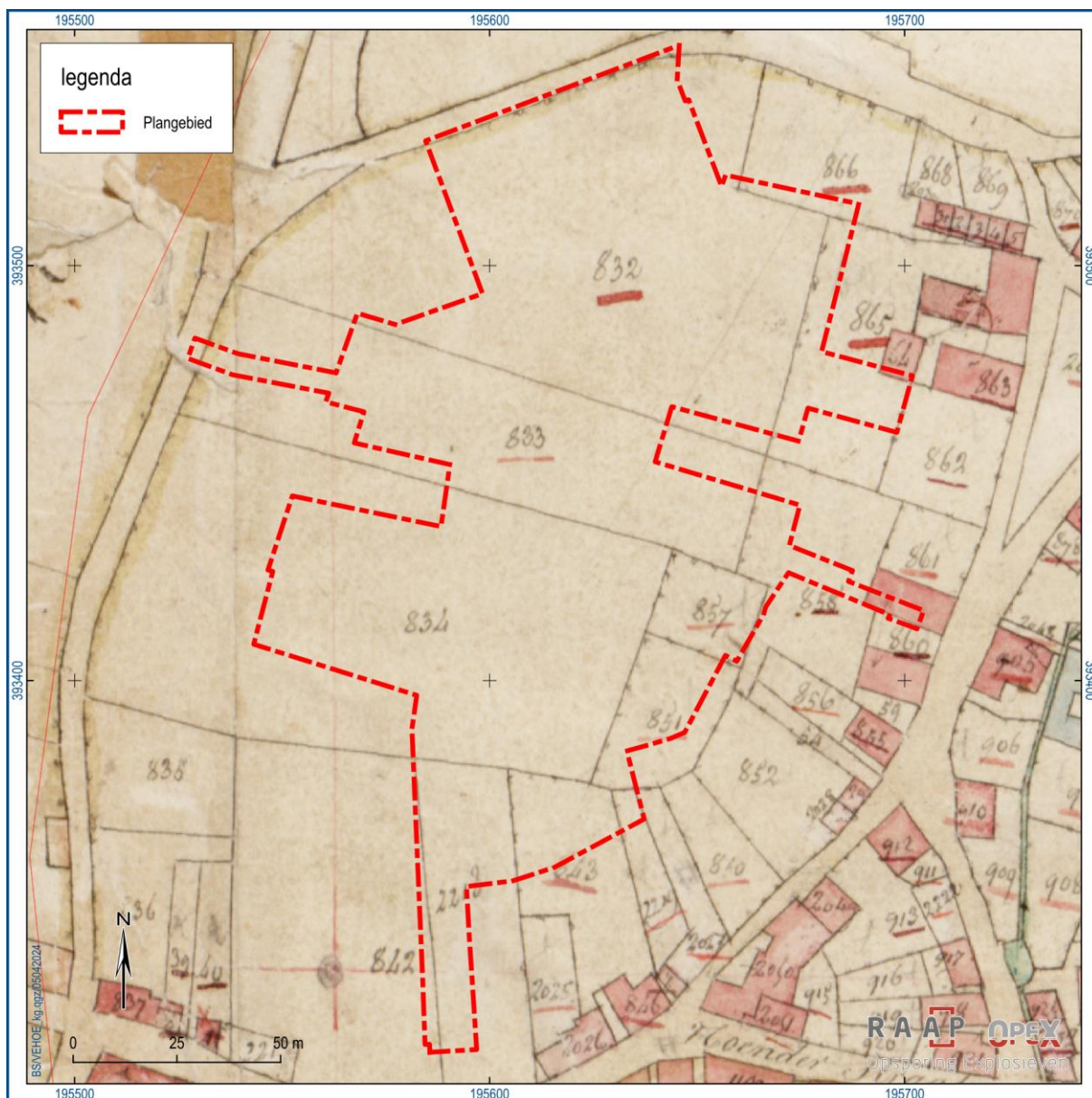
2.4 Historische situatie

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaatsgevonden.

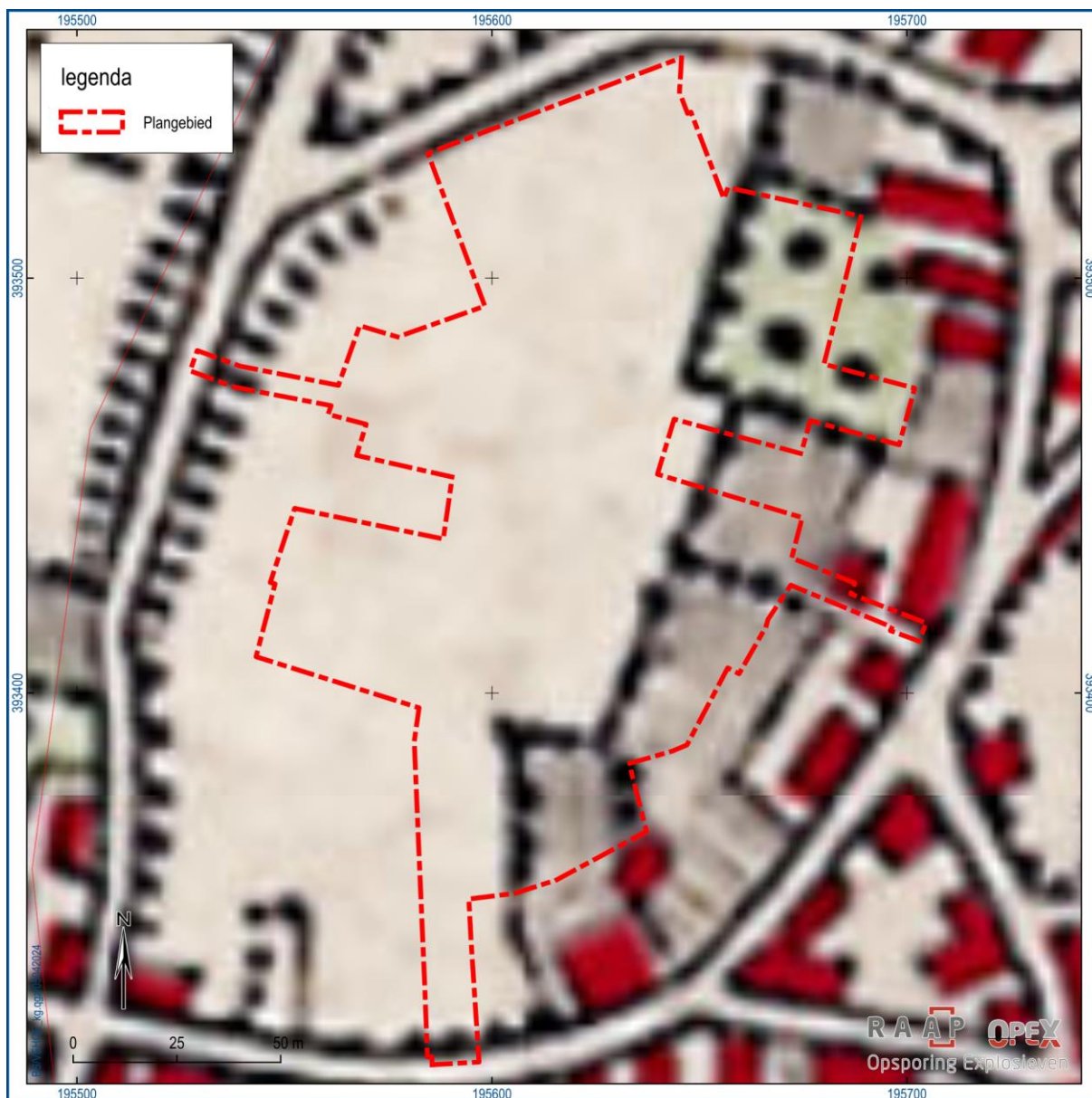
Op het kadastrale minuutplan uit de periode 1811-1832 (Venray, sectie C, blad 05) is het plangebied onbebouwd (figuur 7). Op de kaart lijkt er in het oosten van het gebied wel een huis te staan, maar dit

is waarschijnlijk te wijten aan de niet volledig correcte georeferentie van de kaart. Het plangebied is, zoals het vandaag nog doet, gelegen binnen een soort van “eiland” tussen enkele wegen. Het gaat over de Hoenderstraat in het zuiden, de Eindstraat in het oosten, de Langeweg aan de westkant en de Sint Jozefweg aan de noordelijke zijde. De bewoning binnen Venray concentreert zich voornamelijk direct ten zuidoosten van het plangebied.

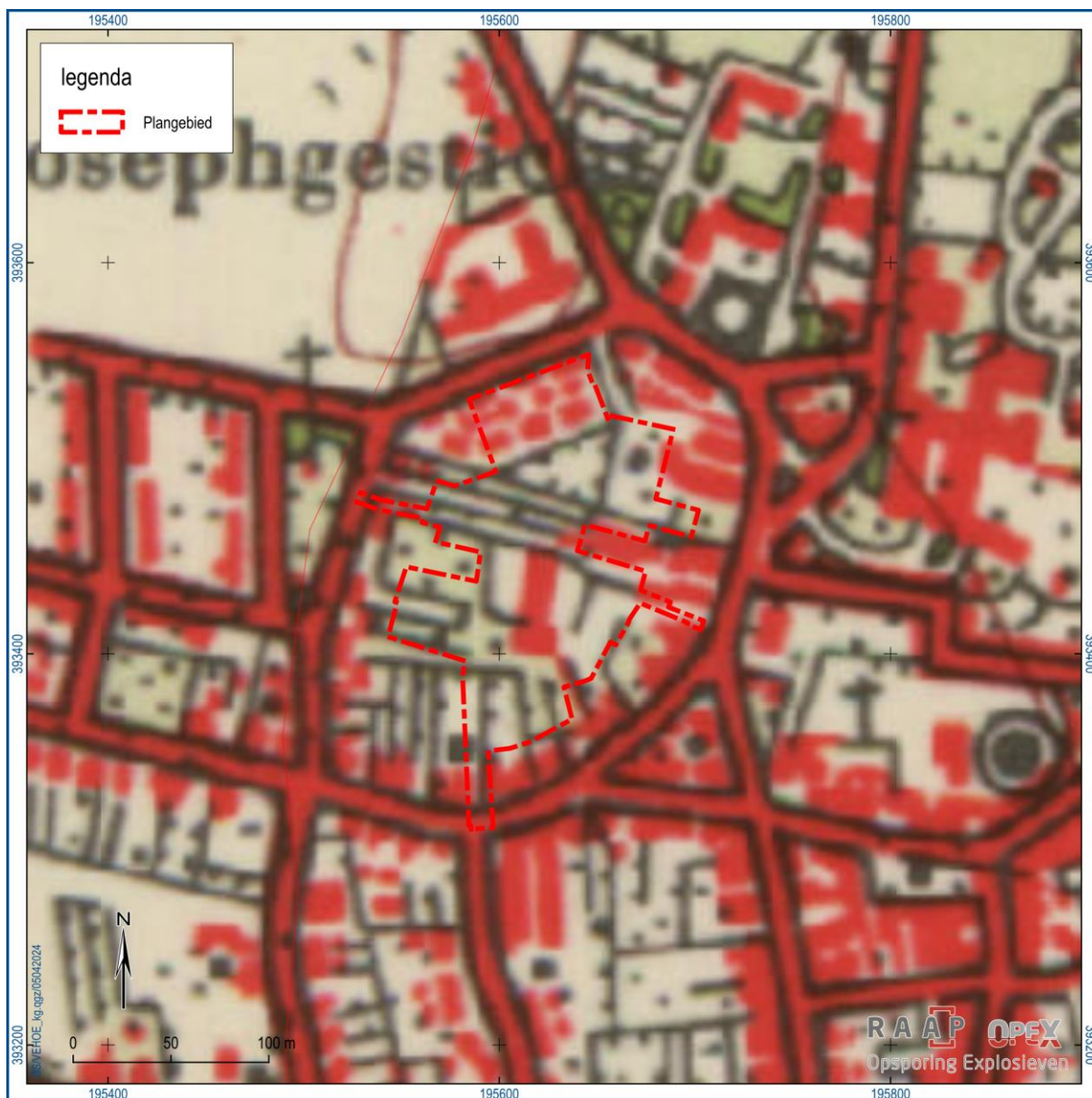
De situatie zoals juist omschreven, blijft voor enige tijd ongeveer gelijk (figuur 8). Het is pas vanaf het tweede kwartaal van de 20ste eeuw dat de (directe) omgeving van het plangebied dichter bebouwd geraakt. Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw worden delen van het plangebied zelf ook bebouwd (figuur 9). In het noordelijke deel worden meerdere huizen gebouwd, en centraal wordt ook een grote constructie gezet. Beide worden bereikbaar gesteld met een weg die deels binnen het gebied loopt. Aan het einde van de jaren '70 worden de huizen in het noorden van het gebied afgebroken om plaats te maken voor een parking (figuur 10). Tegelijkertijd wordt er in het zuiden van het plangebied een gebouw opgetrokken, welke zo'n 10 jaar later terug afgebroken wordt. Aan het einde van de 20ste eeuw wordt het centraal in het gebied gelegen gebouw ook afgebroken, en wordt er een nieuw, kleiner gebouw opgetrokken iets ten westen hiervan. In het zuiden van het plangebied wordt een grote parking aangelegd. Figuur 11 toont de huidige situatie.

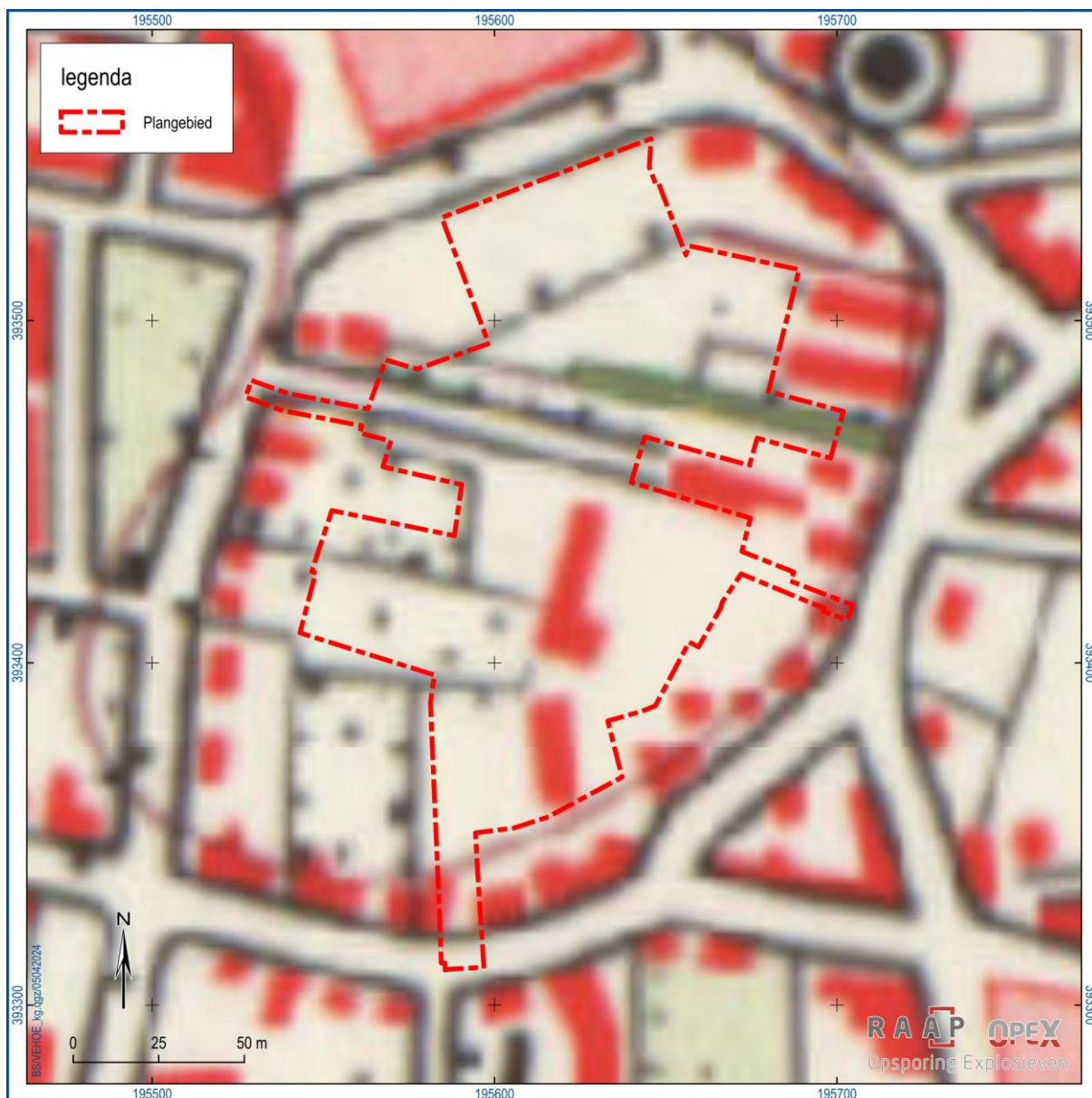
Figuur 7. Minuutplan uit 1811-1832. Bron: www.cultureelerfgoed.nl.

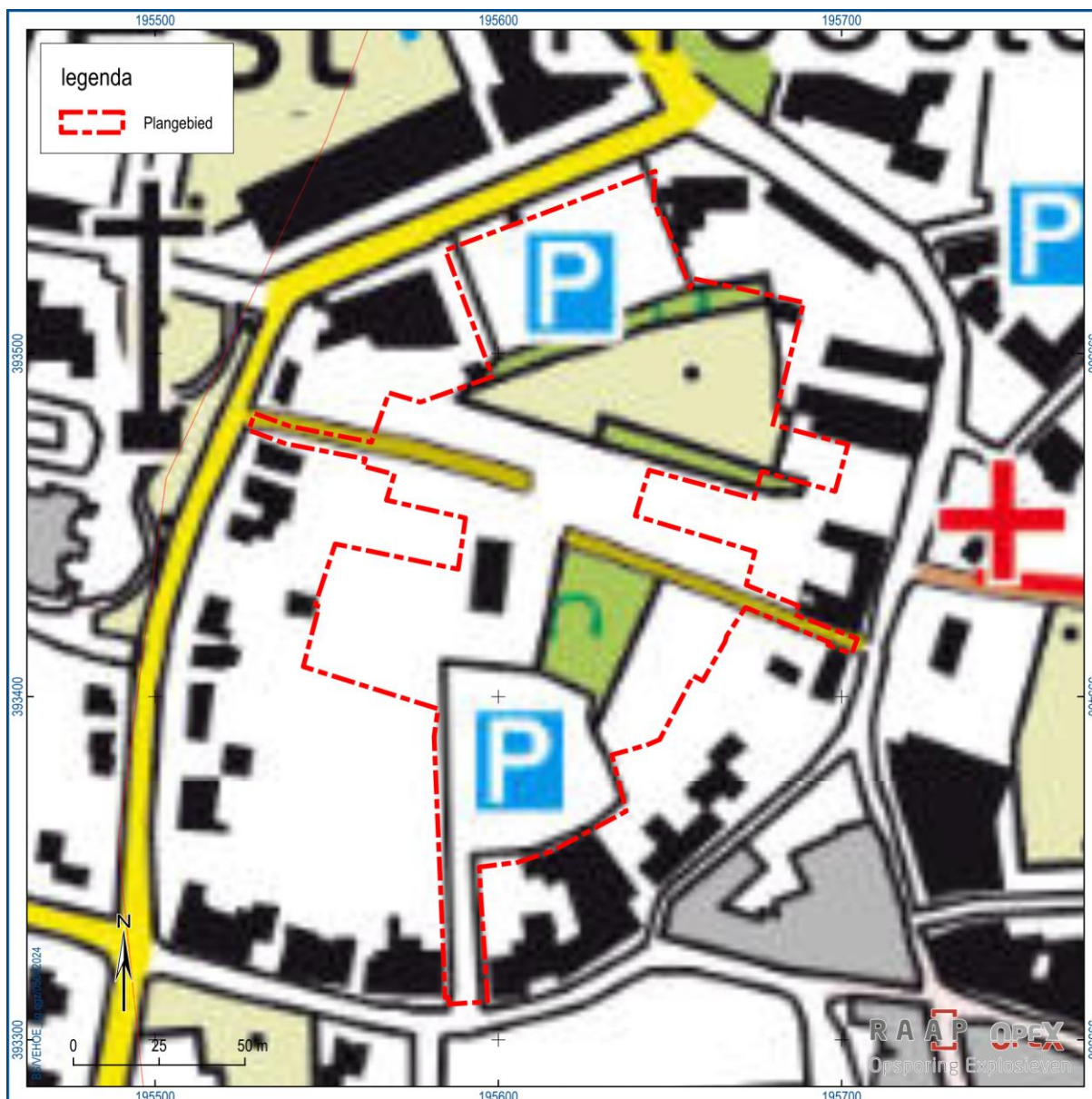
Figuur 8. Topografische kaart uit 1897. Bron: www.topotijdreis.nl.

Figuur 9. Topografische kaart uit 1958. Bron: www.topotijdreis.nl.

Figuur 10. Topografische kaart uit 1979. Bron: www.topotijdreis.nl.

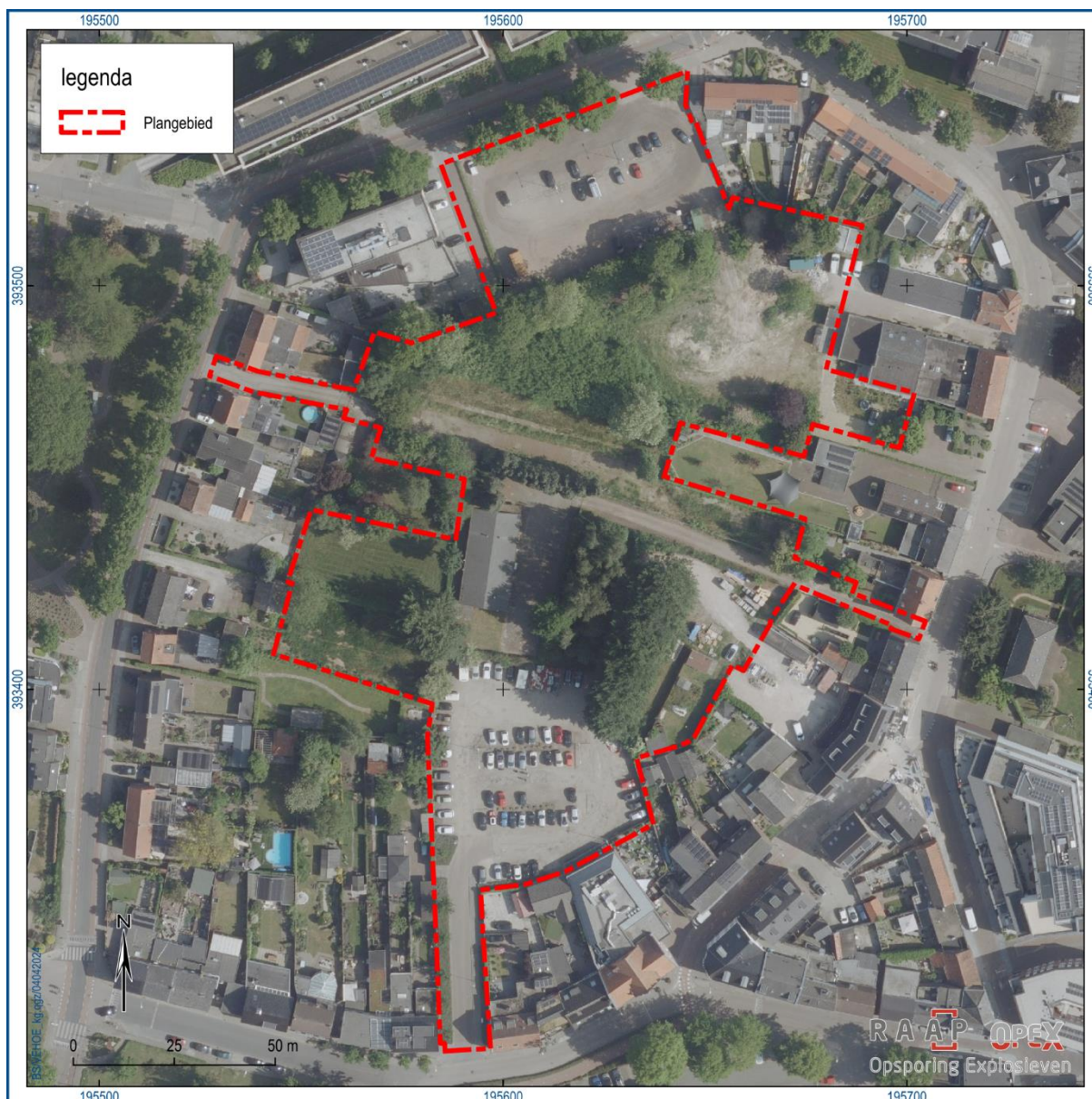
Figuur 11. Topografische kaart uit 2022. Bron: www.topotijdreis.nl.

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, locatiebezoek en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	Grasland, verharde parkings en wegen, enkele bomen, één gebouw.
Hoogteligging maaiveld	Tussen 24,8 en 25,2 m +NAP
Grondwatertrap of -stand	Afwezig op de bodemkaart (bebouwde zone)
Milieutechnische condities	Nog niet bekend, bodemonderzoek loopt nog.
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Niet gekend. Op basis van de (historische) topografische kaarten werd duidelijk dat er een aantal gebouwen binnen het plangebied stonden, maar het is onbekend of hiervan nog funderingen of kelders aanwezig zijn.
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Rondom bebouwing, vanaf ca. 70 cm diep.

Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 12. Luchtfoto/Google Street View/foto locatiebezoek.

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	Het plan is om om ca. 63 woning te bouwen, bomen te verwijderen en aan te planten, parkings aan te leggen. Het gebouw centraal in het plangebied wordt afgebroken. In bijlage 3 is het conceptplan van de geplande realisaties toegevoegd.
Omvang en diepte	Tot nog toe onbekend.
Invloed op maaiveld	Aantasting maaiveld
Toekomstig gebruik	Bewoning
Toekomstige gebruiker	Bewoners

Tabel 6. De toekomstige situatie.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar. Deze vindplaatsen kenmerken zich door een (oppervlakkige) concentratie van vuurstenen werktuigen en afval.

In het plangebied komen voor zover bekend geen gradiëntsituaties voor. Zodoende worden er geen vindplaatsen van jager-verzamelaars verwacht.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied is (hoogstwaarschijnlijk) gelegen in een zone met hoge zwarte enkeerdgronden. Hierdoor geldt er een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van landbouwers. Doordat er binnen het onderzoeksgebied zeer veel nederzettingen- en bewoningsresten uit de middeleeuwen en nieuwe tijd aanwezig zijn, worden er meer specifiek vooral resten uit deze periode verwacht. De complextypen die verwacht worden zijn bewoning, begraving, ambacht, infrastructuur en landbouw.

Fysieke kwaliteit en diepteligging

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied is ontgonnen voor de landbouw. Regelmatige landbouwkundige werkzaamheden resulteren meestal in een bouwvoor, welke met de vermoedelijke oude akkerlagen (esdek) in dit geval waarschijnlijk minstens 50 cm dik is. Het esdek vindt haar oorsprong waarschijnlijk in de late middeleeuwen. Oudere archeologische resten worden onder het esdek verwacht (+50 cm diepte). Recente sporen en vondsten kunnen ook in het esdek voorkomen.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

1. Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?

Het plangebied maakt deel uit van het noord-Limburgse dekzandgebied. Op de geomorfologische kaart is er op de locatie van het plangebied geen data beschikbaar, doordat het in een bebouwde zone ligt, maar op basis van de omringende wel gekarteerde zones wordt verondersteld dat het plangebied binnen een complex van dekzandwelingen ligt. Op de bodemkaart ligt het plangebied ook binnen een bebouwde zone, maar waarschijnlijk komen er hoge zwarte enkeerdgronden voor.

2. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?

In het plangebied zijn geen vindplaatsen bekend, maar binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn 17 vondstlocaties aanwezig. De meeste betreffen vondsten uit de late middeleeuwen en/of de nieuwe tijd. Het gaat voornamelijk over nederzettingenresten of resten van bewoning, wat te verwachten valt binnen de historische kern van Venray. Daarnaast is er ook één vondstlocatie uit het paleolithicum (kling) en één uit het neolithicum (handgevormd aardewerk) aanwezig. Er zijn drie vondstlocaties toegeschreven aan de ijzertijd en één aan de periode bronstijd tot ijzertijd: een kokerbijl, handgevormd aardewerk, vuursteen, hutteleem en een stuk maalsteen. Verder is er een olielamp en kan aangetroffen uit de Romeinse tijd en een huisplattegrond en enkele artefacten uit de vroege middeleeuwen.

3. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Op het kadastrale minuutplan uit de periode 1811-1832 is het plangebied onbebouwd. Het plangebied is, zoals het vandaag nog doet, gelegen binnen een soort van “eiland” tussen enkele wegen. De bewoning binnen Venray concentreert zich voornamelijk direct ten zuidoosten van het plangebied. Het is pas vanaf het tweede kwartaal van de 20ste eeuw dat de (directe) omgeving van het plangebied dichter bebouwd geraakt. Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw worden delen van het plangebied zelf ook bebouwd. In het noordelijke deel worden meerdere huizen gebouwd, en centraal wordt ook een grote constructie gezet. Beide worden bereikbaar gesteld met een weg die deels binnen het gebied loopt. Aan het einde van de jaren '70 worden de huizen in het noorden van het gebied afgebroken om plaats te maken voor een parking. Tegelijkertijd wordt er in het zuiden van het plangebied een gebouw opgetrokken, welke zo'n 10 jaar later terug afgebroken wordt. Aan het einde van de 20ste eeuw wordt het centraal in het gebied gelegen gebouw ook afgebroken, en wordt er een nieuw, kleiner gebouw opgetrokken iets ten westen hiervan. In het zuiden van het plangebied wordt een grote parking aangelegd.

Vanwege voormalige bebouwing en infrastructuur worden plaatselijk flinke bodemverstoringen verwacht.

4. Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?

Er geldt een lage verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars (paleolithicum - mesolithicum) en een hoge verwachting voor vindplaatsen van landbouwers (neolithicum – nieuwe tijd). Meer specifiek geldt deze hoge verwachting voor de (late) middeleeuwen t.e.m. de nieuwe tijd.

5. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

Eventuele archeologische resten kunnen verstoord worden door de geplande bodemingrepen, afhankelijk van de diepte van deze ingrepen.

6. Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Zie volgende paragraaf.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt aanbevolen in het kader van de bestaande planvorming, de onderstaande vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te nemen.

Om de gespecificeerde verwachting aan te vullen en te verfijnen wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van een verkennend booronderzoek. Een dergelijk vervolgonderzoek heeft tot doel de opbouw van de ondergrond, de bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten. Samengevat kan er op basis van de resultaten bepaald worden waar, indien nodig, archeologisch vervolgonderzoek nuttig is en waar niet.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Venray, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Stiboka, 1981. Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen
- TNO, 2021. Geologische overzichtskaart Nederland. <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.
- Bronvermelding niet terug te vinden: archeologische beleidskaart van de gemeente Venray (RAAP, 2011)

Websites/Digitale bronnen

www.ahn.nl

www.cultureelerfgoed.nl

www.googleearth

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.topotijdreis.nl

Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied (rood aangeduid). Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Uitsnede gemeentelijke beleidskaart. Paars: categorie 2, monumenten van zeer hoge waarde en betrekking hebben op de historische kernen (historische stadskern van Venray); oranje: categorie 5, droge en natte gebieden met een middelhoge verwachting.	7
Figuur 3. Geomorfologie. In het niet-gekarteerde bebouwde gebied (centrum Venray) is het AHN4 geprojecteerd. Bron: Koomen & Maas, 2004 en www.ahn.nl .	10
Figuur 4. AHN4. Bron: www.ahn.nl .	11
Figuur 5. Bodemkaart. Bron: Stiboka, 1972.	12
Figuur 6. Overzichtkaart archeologische en cultuurhistorische (begrenzing oude stadskern Venray) gegevens uit de directe omgeving van het plangebied. Bron: Archis.	16
Figuur 7. Minuutplan uit 1811-1832. Bron: www.cultureelerfgoed.nl .	18
Figuur 8. Topografische kaart uit 1897. Bron: www.topotijdreis.nl .	19
Figuur 9. Topografische kaart uit 1958. Bron: www.topotijdreis.nl .	20
Figuur 10. Topografische kaart uit 1979. Bron: www.topotijdreis.nl .	21
Figuur 11. Topografische kaart uit 2022. Bron: www.topotijdreis.nl .	22
Figuur 12. Luchtfoto/Google Street View/foto locatiebezoek.	23

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	8
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	9
Tabel 3. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek binnen het onderzoeksgebied (<500 m rond het plangebied). Bron: Archis.	14
Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische vondstlocaties binnen het onderzoeksgebied (<500 m rond het plangebied). Bron: www.cultureelerfgoed.nl .	15
Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	22
Tabel 6. De toekomstige situatie.	23

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen
Bijlage 3. Conceptplan geplande realisaties

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden			
Tijdperk			Datering
Recente tijd			
Nieuwe tijd	C		1945
			1850
			1650
Middeleeuwen	A		1500
			1250
	Laat B		1050
			900
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	900
		C: Karolingische tijd	725
		B: Merovingische tijd	525
		A: Volksverhuizingstijd	450
Romeinse tijd	Laat		270
			70 na Chr.
			15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

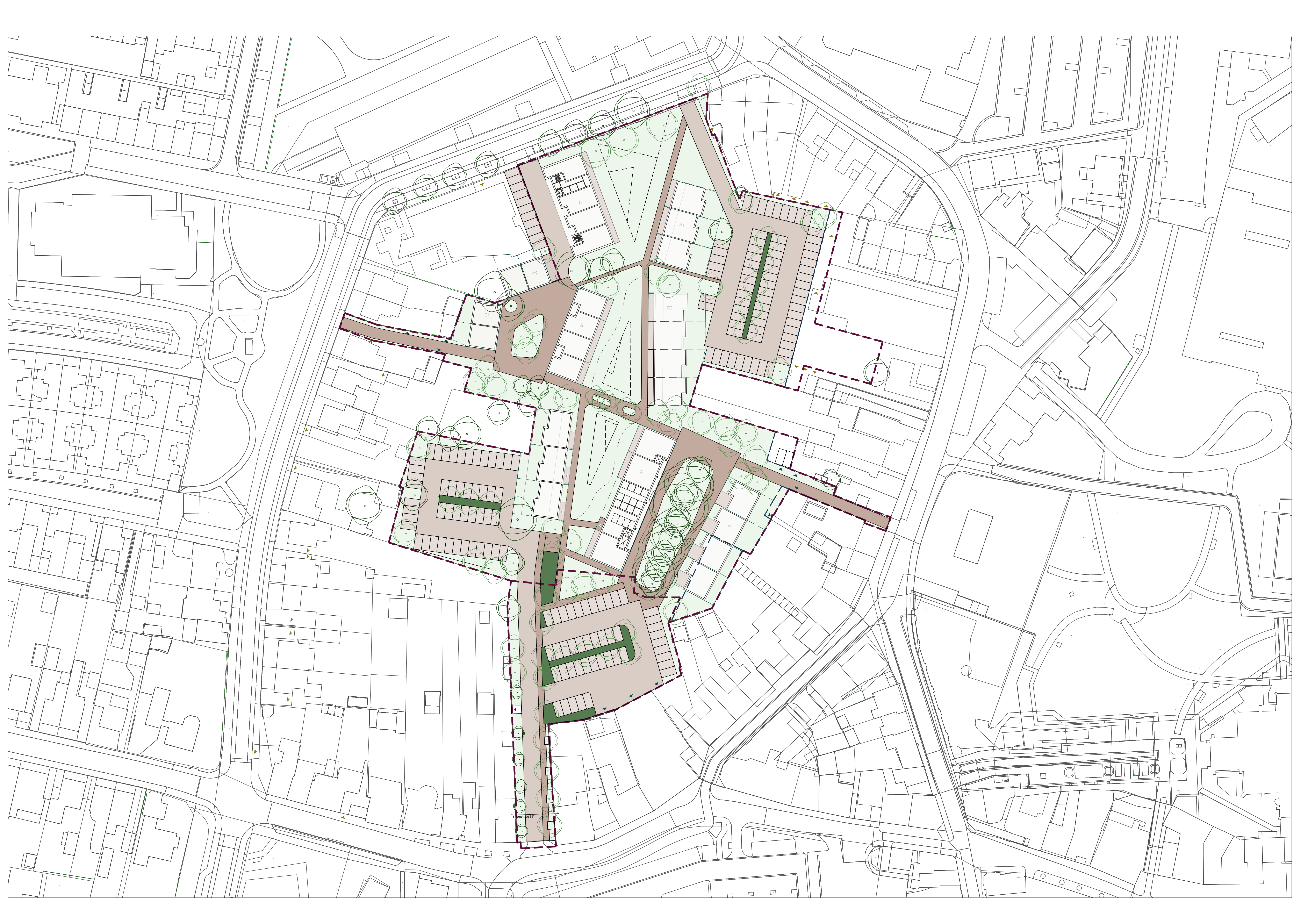
label1_standard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	X				
Geologische kaart van NL		X			
Geomorfologische kaart van NL	X				
Gedetailleerde bodemkaarten			X		
DINO		X			
Gegevens milieukundig bodemonderzoek	X				
Actueel Hoogtebestand Nederland	X				
Lucht- en satellietfoto's	X				
Topografische kaart van Nederland	X				
Oud(st)e kadasterkaarten	X				
Historische kaarten van Nederland	X				
Beeldmateriaal bouwhistorie			X		
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		X			
Archieven (RAAP)		X			
Eigenaar en gebruiker		X			
AMK		X			
Archis	X				
CMA		X			
CAA		X			
CHW		X			
Literatuur (arch./aardwet.)		X			
Gebiedsgerichte specialisten		X			
Amateurarcheologen		X			
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	X				
Archeologisch depot				X	

Bijlage 3. Conceptplan geplande realisaties

Titel rapport (rapportnr.)	Plangebied Hoendersveld te Venray, gemeente Venray Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Archis zaaknummer	5564558100
Omvang en aard plangebied	17.369m2 oppervlakte, huidige gebruik is parkeerterrein en terrein met bomen.
Planprocedure, reden	Nieuwbouw woningen
Versie rapport	18-04-2024 concept
Onderzoeksbureau	RAAP Zuid
Auteur(s)	B. Simons en M. Verhoeven
Opdrachtgever	Venterra
Bevoegd gezag	Gemeente Venray
Contactpersoon namens gemeente	Alexander Dunlop
Beoordeeld door	Ineke de Jongh, Lisa van Luling (Kragten-ArchAeO)
Projectnr.	24203
Beoordeeld d.d.	18-06-2024

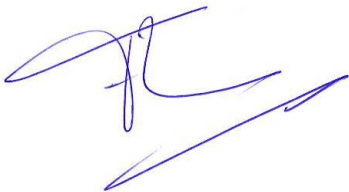
Algemene indruk	Goed uitgevoerd onderzoek, wel adviseren beoordelaars om van het door RAAP gegeven advies af te wijken en een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren met enkele profielputten.
Conformiteit KNA 4.1	Het onderzoek en de rapportage zijn KNA-conform uitgevoerd.
Overige opmerkingen beoordelaar	Zie hieronder

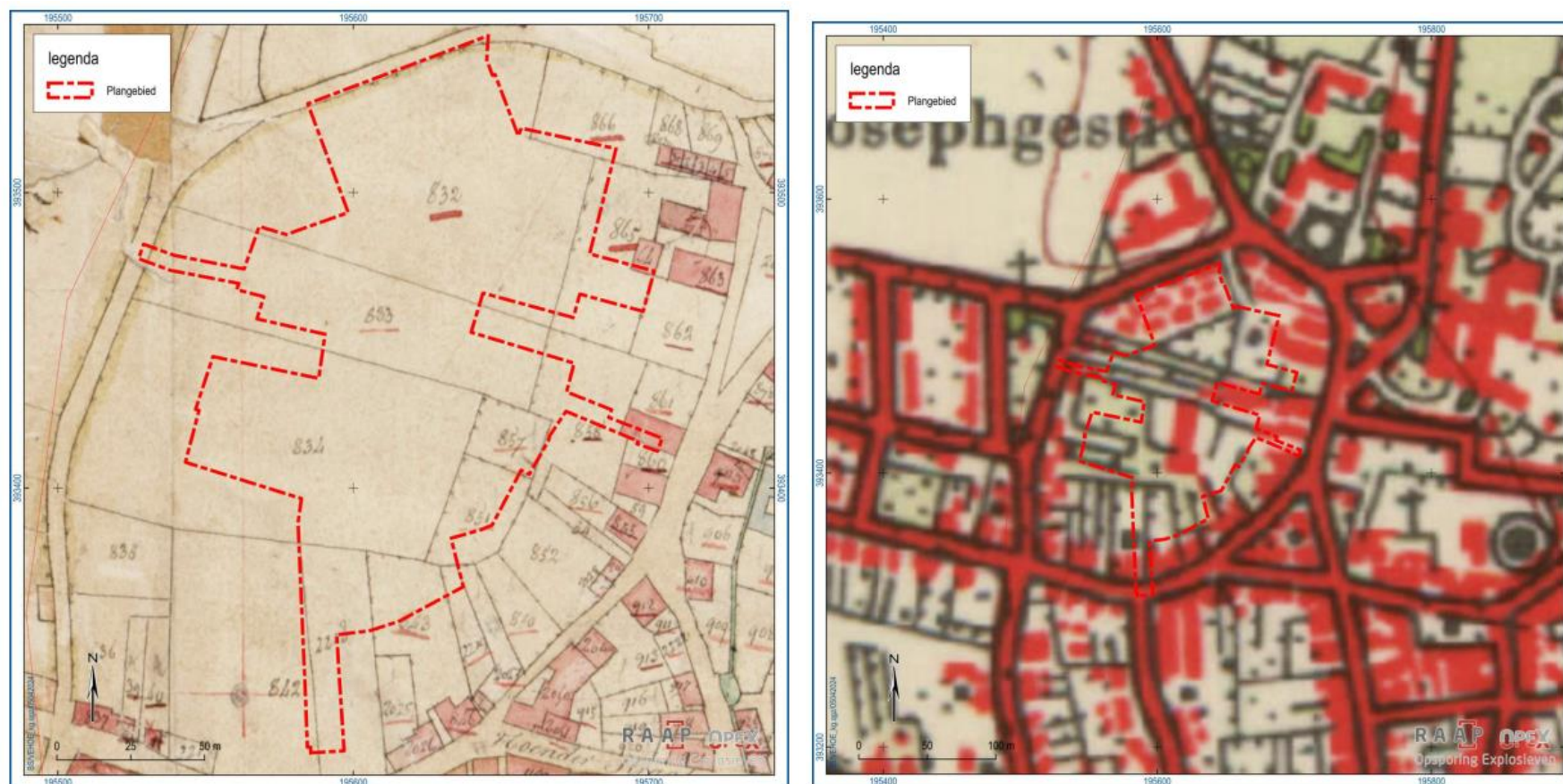
Kwaliteit onderzoek	Algemeen: de paginanummering ontbreekt in het rapport.
----------------------------	--

Opmerkingen, suggesties en aanvullingen	• Bij juridisch en beleidskader: <i>Het beleid voor categorie 1 schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 50 m2 en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Hier moet het beleid van categorie 2 beschreven worden waarbij een onderzoeksplicht vanaf 250 m2 oppervlakte verstoring geldt. En gelieve ook het gemeentelijk beleid van categorie 5 toevoegen (2500 m2 en 50 cm-Mv.)</i> • Par. 2.2: Gelieve hier ook iets te zeggen over het plangebied op het AHN. Wat is de landschappelijke ligging in het plangebied, en wat kan er op basis van figuur 4 (detailkaart) gezegd worden over de situatie binnen het plangebied zelf? (vergavingen, ophogingen, bebouwing?). • De tekst onderaan blz 15 is versprongen naar de volgende pagina. • Blz. 17, typefoutje in de laatste zin: "<i>F</i>figuur 11 toont de huidige situatie."
Conclusies onderzoeksbureau (overgenomen uit rapport)	Het plangebied maakt deel uit van het Noord-Limburgse dekzandgebied. Op basis van de omringende wel gekarteerde zones wordt verondersteld dat het plangebied binnen een complex van dekzandwelingen ligt en waarschijnlijk komen er hoge zwarte enkeerdgronden (esdekken) voor. Er zijn 17 vondstlocaties waarvan de meeste uit de late middeleeuwen/ nieuwe tijd dateren en vooral nederzettingsresten betreffen. Het gebied is volgende de topografische kaart pas vanaf de 2^e kwart van de 20^e eeuw bebouwd. De bewoning van Venray concerteert zich voornamelijk ten zuidoosten van het plangebied. In het plangebied worden geen vindplaatsen van jager-verzamelaars verwacht. Het plangebied is (hoogstwaarschijnlijk) gelegen in een zone met hoge zwarte enkeerdgronden. Hierdoor geldt er een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van landbouwers. Doordat er binnen het onderzoeksgebied zeer veel nederzettings- en bewoningsresten uit de middeleeuwen en nieuwe tijd aanwezig zijn, worden er meer specifiek vooral resten uit deze periode verwacht. De complextypen die verwacht worden zijn bewoning, begraving, ambacht, infrastructuur en landbouw.
Aanbevelingen onderzoeksbureau	Om de gespecificeerde verwachting aan te vullen en te verfijnen wordt een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van een verkennend booronderzoek. Een dergelijk

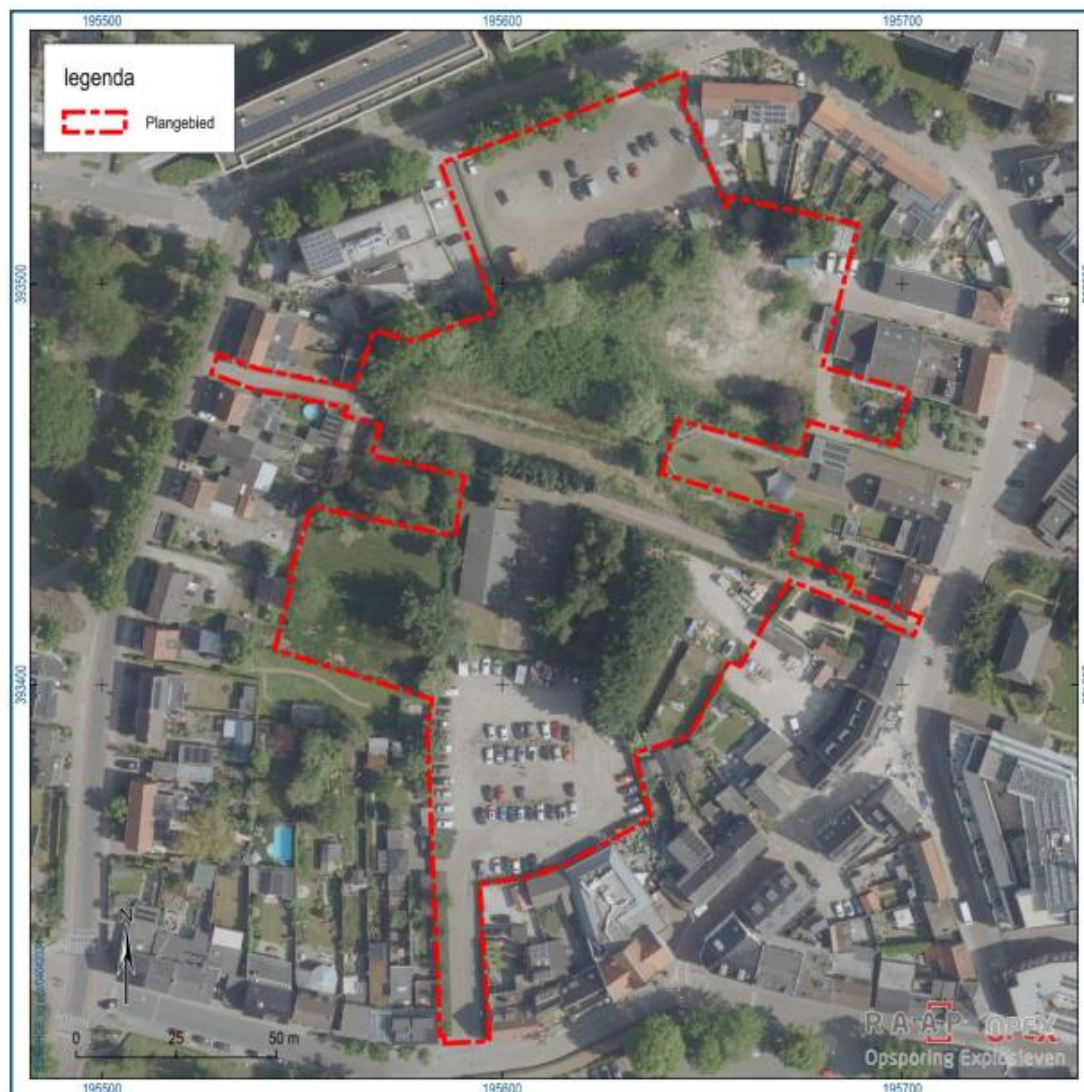
(overgenomen uit rapport)	vervolgonderzoek heeft tot doel de opbouw van de ondergrond, de bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten. Samengevat kan er op basis van de resultaten bepaald worden waar, indien nodig, archeologisch vervolgonderzoek nuttig is en waar niet.
---------------------------	--

Evaluatie beoordelaar (Kragten-ArchAeO)	Prima uitgevoerd bureauonderzoek. Uit de historische kaart (met name die uit 1958) komt naar voren dat het plangebied eerder al bebouwd is geweest, het is dus zeer aannemelijk dat de bodem als gevolg hiervan verstoord is. Uit de eerder uitgevoerde onderzoeken rondom het plangebied blijkt dat er mogelijk wel nog sprake is van een dik akkerdek en een A-C of ABC profiel. Er kunnen daardoor wel nog archeologische sporen in de bodem zitten. Een verkennend booronderzoek is voor dit plangebied echter niet de meest effectieve strategie om een goede indicatie te verkrijgen in de bodemgesteldheid van het plangebied. Beoordelaars adviseren om in dit plangebied een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren in combinatie met een aantal machinaal gegraven profielputten. Hierbij kunnen de proefsleuven (doorgaans 25x4 meter) worden aangelegd waar dit mogelijk is (met name in de onverharde zones waar geen bomen en struiken de toegankelijkheid verhinderen). In de zones met bomen en struiken kunnen aanvullende profielputten worden gegraven en, indien nodig, eventueel nog een aantal referentieboringen. Met deze strategie wordt een goede eerste inzicht geboden in de bodemgesteldheid binnen het plangebied, welke ook geëxtrapoleerd kan worden naar de momenteel nog bebouwde en verharde zones. Dit is volgens de beoordelaars een meer geschikte methode om inzicht in eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen te krijgen.
--	--

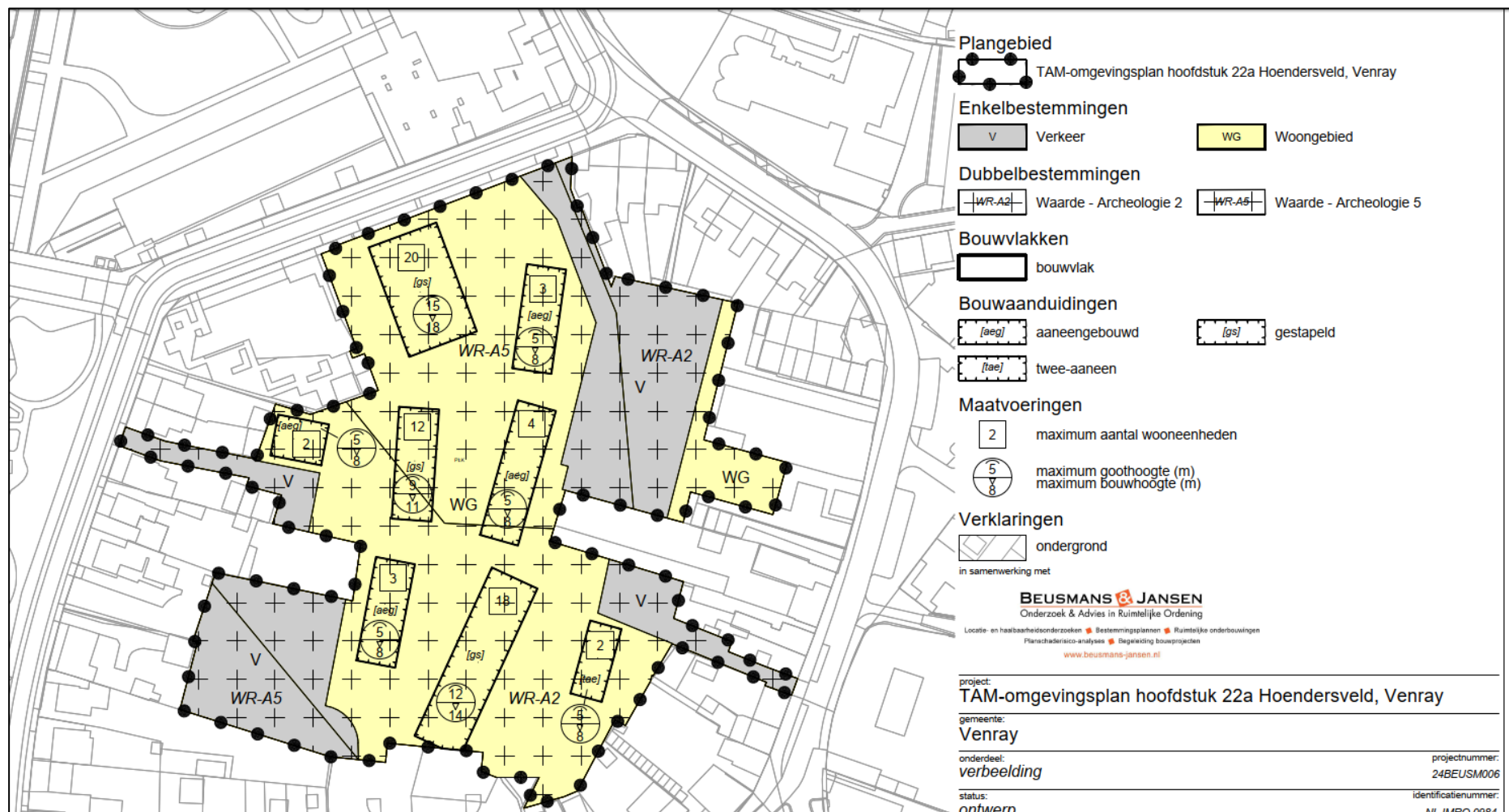
Advies beoordelaar (Kragten-ArchAeO)	Beoordelaars adviseren de gemeente Venray om: - In dit plangebied een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren in combinatie met een aantal machinaal gegraven profielputjes; Hiervoor dient een PvE voor het protocol 4003 IVO-p te laten opstellen waarbij rekening met de nieuwe contour van het plangebied moet worden gehouden. - RAAP bovenstaande opmerkingen te laten aanpassen en het rapport definitief te laten maken.
Autorisatie beoordeling door senior-archeoloog	drs. Fokko P. Kortlang Datum: 19-06-2024

Kadastrale minuutplan met plangebied en rechts de historische topografische kaart uit 1958.

Huidige situatie

Verbeelding TAM-omgevingsplan